

SPAANSEKADE,

een indrukwekkend bezoek

Het vriest in de winter van 1608 zo hard dat zelfs de Maas bevroren is. Markies Ambrogio Spinola, opperbevelhebber van het Spaanse leger in de Zuidelijke Nederlanden arriveert op 31 januari 1608 met 4 koetsen en 150 sleden in de Oude Haven te Rotterdam. De Markies is gekomen om te onderhandelen met Prins Maurits over een bestand in de Tachtigjarige Oorlog. Deze gebeurtenis maakt zoveel indruk dat de kade heet sinds 1637 Spaansekade heet. Een van de huiseigenaren is zelfs zo enthousiast dat hij een beeld van Markies Spinola laat vervaardigen. Dit beeld heeft heel lang het Spinolahuis aan de Spaansekade gesierd.

Uit de serie:

Het geheim van waterstad
Oude Haven Festival 2017

Markies Spinola

Markies Spinola heeft dan allang zijn faam gevestigd. Geboren in Genua als oudste zoon van een beroemde bankiersfamilie treedt hij in Spaanse dienst en wordt al snel opperbevelhebber, evenknie van Prins Maurits. Prins Maurits heeft een geduchte tegenstander aan Markies Spinola. Jarenlang bestrijden ze elkaar. In 1604 verovert Spinola Oostende, er vallen vele doden tijdens deze belegering. Maurits verovert Sluis in Zeeland. In 1606 verovert Spinola Groenlo (Grol) in de Achterhoek.

In het Geuzenlied '*Merck toch hoe sterck*' gaat een strofe over Spinola; '*Maer also dra Spinola het heeft gehoord, trekt hij flux heen op de been met zijn heeren.*'

Spinola krijgt steun van de katholieke inwoners vooral in het zuiden van Nederland en steekt een groot deel van zijn eigen geld in de strijd. In een brief aan de Spaanse koning Philips III schrijft Spinola: 'Alleen als je 300.000 dukaten per maand stuurt kunnen we de oorlog voortzetten'.

Door geldgebrek aan beide zijden ontstaat het idee om een bestand af te spreken. Op 1 februari 1609 ontmoet Prins Maurits Markies Spinola. Van deze ontmoeting is een schoolplaat gemaakt.

In Antwerpen wordt een bestand bereikt, Spinola zet zijn handtekening er onder. Aan beide zijden wordt het bestand een paar keer geschonden. Voor de Noordelijke Nederlanden geeft het bestand de kans om vele handelsbetrekkingen aan te knopen. Er breekt een tijd van welvaart aan. Steden ontwikkelen zich in rap tempo. In Rotterdam wordt Waterstad aangelegd en bebouwd. Het bestand wordt in 1621 beëindigd. In 1624 valt Spinola Breda aan. De belegering van Breda is gruwelijk en is in vele boeken beschreven. In 1625 valt de stad, Prins Maurits is dan al gestorven.

De schilder Diego **Vélazquez** (1599-1660) vervaardigt in 1634/35 zijn beroemde schilderij '*De overgave van Breda*', waarop Markies Spinola de sleutels van de stad Breda aanpakt van de halfbroer van prins Maurits, Justinus van Nassau.

De overgave van Breda', ook wel *'Las Lanzas'* genoemd (vanwege de afschrikwekkende lansen).
ca. 1635 © Museo Nacional del Prado, Madrid

Spinola biedt de soldaten van het Bredase garnizoen een eervolle aftocht en verbiedt zijn eigen soldaten de stad te plunderen. Dit bevestigt zijn reputatie een gentleman te zijn.

Spanje is bankroet. Philips III belooft Spinola terug te betalen. Maar als Piet Hein de Spaanse Zilvervloot veroverd komt daar niets van terecht. Markies Spinola sterft berooid in 1630 in Italië tijdens de belegering van een stadje op de Povlakte.

De oorlog tussen Spanje en de Nederlanden duurt nog voort tot 1648.

Het **Spinolahuis**, op de hoek Spaansekade-Nieuwehaven, wordt in de loop der jaren op vele foto's en zelfs op filmbeelden vastgelegd. De laatste jaren voor de Tweede Wereldoorlog is er een bakkerij gevestigd: *Bakkerij Spinola*.

Een vroege versie van het grenenhouten Spinolabeeld wordt in 1908 zwaar beschadigd door een storm en wordt sindsdien geconserveerd en bewaard in het depot van Museum Rotterdam. Daarna siert het cementen afgietsel, dat door de Rotterdamse beeldhouwer S. Miedema is gemaakt, het Spinolahuis. Tijdens het bombardement van mei 1940 worden het Spinolahuis en het cementen beeld van Spinola vernietigd. Het Waterstadgenootschap beijvert zich om een kopie van het beeld van Spinola terug te plaatsen op de Spaansekade.

Prenbriefkaart Bakkerij Spinola, 1930
© Stadsarchief Rotterdam

Beschadigde houten beeld Spinola
© Museum Rotterdam

Tekening Spinolahuis, circa 1700
© Stadsarchief Rotterdam

Bronnen:

Rotterdamse Jaarboekje 1914.

De tachtigjarige oorlog, Prof. Presser, Prof. Dr. J. Romein e.v.a.

De tachtigjarige oorlog, Prof. Dr. Groeneveld en Drs. H.L.P.H. Leeuwenberg.

Oranje tegen Spanje, Edward Maesschaik.

Het beleg van Breda, Hugo Herman.

Schoolplaat ontmoeting Prins met Spinola, Atlas van Stolk.

Waterstadgenootschap

contact:

info@waterstadgenootschap.nl